

Social, Børne- og Integrationsministeriet
Handicap
J.nr. 2013-274
Leo

6. september 2013

**Notat
om**

Bemærkninger til hørings svarene vedr. forslag til lov om ændring af lov om social service og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (Mulighed for opretholdelse af anbringelse af unge med funktionsnedsættelse i alderen 18 til 22 år og ændring af reglerne om ansvaret for at sikre supervision og efteruddannelse til plejefamilier)

Hørte myndigheder og organisationer

Lovforslaget har været sendt i høring den 12. juli 2013 med svarfrist den 23. august 2013.

Lovforslaget har været sendt i høring hos Advokatrådet, Ankestyrelsen, BUPL – Forbundet af Pædagoger og Klubfolk, Børnesagens Fællesråd, Børne- og Kulturchefforeningen, Børnerådet, Børns Vilkår, Danske Handicaporganisationer (DH), Danske Regioner, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Handicap Forbund, Dansk Industri, Dansk Socialrådgiverforening, Den Danske Dommerforening, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet, Det Centrale Handicapråd, Fagligt Fællesforbund, Familieplejen Danmark, FOA – Fag og Arbejde (FOA), Foreningen af Danske Døgninstitutioner, FBU-ForældreLandsforeningen (FBU), HK/Kommunal, Institut for Menneskerettigheder, KL, Kristelig Fagbevægelse, Kristelig Forening til Bistand for Børn og Unge, Landsforeningen af opholdssteder, botilbud og skolebehandlingstilbud, Landsforeningen Aktive Bedsteforældre, Landsforeningen BoPaM, Landsforeningen for Socialpædagoger, LO, Plejefamiliernes Landsforening, Red Barnet, Sjældne Diagnoser, Socialchefforeningen, Socialpædagogernes Landsforbund, TABUKA, Ungdommens Vel og Ungdomsringen. Herudover har lovforslaget været tilgængeligt på Høringsportalen.

Modtagne hørings svar

Følgende har svaret: Aarhus Kommune, Advokatrådet, Ankestyrelsen, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børne- og Kulturchefforeningen, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Regioner, DH, FBU, FOA, Gentofte Kommune, Institut for Menneskerettigheder, KL, Landsforeningen LEV (LEV), LOS-De private sociale tilbud (LOS), Region Midtjylland, Selveje Danmark og Socialpædagogerne.

Advokatrådet, Danske Regioner, FOA, Institut for Menneskerettigheder og Region Midtjylland har ingen bemærkninger til lovforslaget.

Ændringer på baggrund af høringsrunden

- Lovforslagets intention om at opretholdelse af anbringelse i plejefamilie samlet set skal være den bedste løsning for den unge, er tydeliggjort i lovforslagets bemærkninger afsnit 2.1.2 samt i bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser, herunder lovforslagets § 1 nr. 6.
- Målgruppen for lovforslaget er justeret i overensstemmelse med den oprindelige intention om at omfatte alle unge, der pga. deres funktionsnedsættelse ikke omfattes af reglerne om efterværn. Det er endvidere præciseret, at opretholdelse af anbringelse kan være relevant i forhold til at sikre kontinuitet i forbindelse med væsentlige ændringer i den unges liv ved det 18. år, herunder f.eks. ophør i specialskole, start på STU, beskyttet beskæftigelse, aktivitets- og samværstilbud m.v. Justeringerne er foretaget i lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 1 og 2.1.1 samt i bemærkningerne til lovforslagets § 1 nr. 7.
- Der er tilføjet et nyt stykke i lovforslagets § 1 nr. 6, der tydeliggør, at den nugældende § 76, stk. 8, i serviceloven, om mulighed for kortvarig tilbagevenden til tidligere anbringelsessted også gælder for unge anbragt efter nærværende lovforslags regler. Ændringen er ligeledes uddybet i bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelse.
- Der er indføjet et nyt punkt i lovforslagets § 2 nr. 5, således at klager over afslag på opretholdelse af anbringelse efter nærværende lovforslags regler foreslås at få opsættende virkning. Ændringen er ligeledes indføjet i bemærkningerne til denne bestemmelse.
- Der er tilføjet et nyt punkt i lovforslagets § 1 nr. 7, der foreslår at give kommunalbestyrelsen hjemmel til at tilbyde den unge anbringelse i en anden plejefamilie, som den unge kender og er tryk ved, hvis den unges plejefamilie ikke vurderes egnet til at fortsætte anbringelsen. Dette er ligeledes skrevet ind i lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.1.2 og bemærkningerne til denne bestemmelse.
- Det er blevet præciseret i lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.2.1, at servicelovens nugældende § 142, stk. 5, om supervision og efteruddannelse af plejefamilier også vil komme til at omfatte opretholdt anbringelse efter lovforslagets regler.

Bemærkninger til lovforslaget

1. Generelle bemærkninger

Aarhus Kommune, Dansk Socialrådgiverforening, DH, FBU, LEV og LOS forholder sig alene til lovforslagets del om opretholdt anbringelse og er positive heroverfor.

Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børne- og Kulturchefforeningen, KL, Selvejende Danmark og Socialpædagogerne forholder sig til hele lovforslaget og er positive heroverfor.

Kommentarer

Lovforslaget rummer et forslag om at skabe hjemmel for kommunalbestyrelsen til at give unge med betydelig og varigt nedsat funktionsevne mulighed for opretholdelse af deres anbringelse i plejefamilie indtil deres 23. år. Formålet er at imødekomme den unges behov for støtte og ligeledes skabe fleksibilitet i regelsættet for unge med funktionsnedsættelse.

Lovforslaget rummer endvidere forslag om, at den anbringende kommune får pligt til at sikre efteruddannelse og supervision til plejefamilier, uanset at disse børn har anden handlekommune, der træffer afgørelse, varetager det personrettede tilsyn mv. i forhold til barnet eller den unge.

2. Opretholdelse af anbringelse som den bedste løsning for den unge
LEV og Dansk Socialrådgiverforening påpeger vigtigheden i, at opretholdelsen af anbringelsen har et klart formål, som begrundes i den unges individuelle behov. Dette med henblik på at sikre, at kommunalbestyrelsen ikke udskyder sin forpligtelse til at sikre denne gruppe unge gode, varige støtte- og botilbud.

LOS er betænkelig ved, om nogle af disse unge i højere grad vil kunne profitere af ophold i botilbud, hvor der er mere personale, der er uddannet til at tage sig af de unges massive udfordringer.

Kommentarer

Det fremgår af lovforslagets generelle bemærkninger afsnit 2.1.2, at formålet med lovforslaget er at skabe hjemmel til, at kommunen kan imødekomme den unges behov for støtte og omsorg i plejefamiliens trygge rammer og derigennem bidrage til en god overgang til voksenalderen f.eks. i botilbud, bofællesskab eller lignende. Det er en betingelse, at opretholdelsen af anbringelsen i plejefamilien bliver anset for at være af væsentlig betydning af hensyn til den unges behov for støtte, at den unge eller dennes værge samtykker

Det fremgår endvidere af bemærkningerne til lovforslagets § 1 nr. 6, at der med betydning for den unges behov for støtte forstås, at opretholdelse af anbringelse i plejefamilien forudsætter, at den unge ikke er klar til at flytte hjemmefra, men har behov for den familiære støtte og omsorg, som deres plejefamilie kan give i kraft af de relationer, der allerede er blevet knyttet gennem anbringelsen.

Det fremgår endvidere af bemærkningerne til lovforslagets § 1 nr. 6, at afgørelsen skal træffes under hensyn til den unges eller den unges værges ønske og på baggrund af en konkret og individuel vurdering af den unges støttebehov, plejefamiliens egnethed, og hvorvidt fortsættelsen af

anbringelsen er den form for hjælp, der bedst opfylder den unges behov for støtte i overgangen til voksentilværelsen.

Det er således intentionen med lovforslaget, at kommunalbestyrelsen skal træffe den afgørelse, der samlet set vurderes at være den bedst egnede løsning for den unge. For at understrege dette er intentionen tydeliggjort i lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.1.2 samt i bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser, herunder lovforslagets § 1 nr. 6.

3. Målgruppen

DH, Dansk Socialrådgiverforening, LEV og Selvejende Danmark udtrykker bekymring for, at målgruppen bliver for snæver, når der henvises til unge, der forventes at komme på førtidspension og i botilbud, bofællesskab eller lignende som følge af deres funktionsnedsættelse. Det anføres derfor, at der bør tages udgangspunkt i den unges individuelle behov.

LEV foreslår at præcisere i lovforslagets bemærkninger, at den unge også skal kunne forblive i plejefamilien, når dette sikrer kontinuitet i forbindelse med væsentlige ændringer/skift i den unges liv ved det 18. år, herunder f.eks. ophør i specialskole, start på STU eller sociale beskæftigelses- eller aktivitetstilbud.

Kommentarer

Det har hele tiden været intentionen, at målgruppen for lovforslaget skulle være unge, der pga. deres funktionsnedsættelse ikke kunne opfylde efterværnsreglernes udviklingssigte hen mod en selvstændig voksentilværelse. Ministeriet er enig i, at den oprindelige formulering, utilsigtet risikerer at kunne indsnævre målgruppen unødigt. Lovforslaget er derfor tilrettet i overensstemmelse hermed både i lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 2.1.2, og i bemærkningerne til de enkelte bestemmelser, herunder lovforslagets § 1 nr. 7.

Ministeriet har endvidere indføjet LEV's forslag om sikring af kontinuitet i forbindelse med større skift i den unges liv i hhv. lovforslagets baggrund og formål samt bemærkningerne til lovforslagets § 1 nr. 7.

4. Støtte og kontinuitet i opvæksten

LEV anbefaler at give plejefamilien mulighed for at indgå i en støttefunktion i en overgangsperiode ved visitation og indflytning til voksen tilbud efter anbringelsen i plejefamilien i tilfælde, hvor plejefamilien er den unges nærmeste netværk. LOS anbefaler ligeledes at give den unge mulighed for at bevare kontakten til sin plejefamilie efter anbringelsen.

Herudover henleder Århus Kommune opmærksomheden på, at muligheden for opretholdelse af anbringelse også kan være relevant for unge, efter de er fyldt 23 år.

Kommentarer

Det fremgår af servicelovens nugældende § 76, stk. 8, at kommunalbestyrelsen, i det omfang det er muligt, skal sørge for, at unge, som har været anbragt uden for hjemmet efter reglerne i kapitel 11, umiddelbart inden det fyldte 18. år får mulighed for at vende tilbage til det tidligere anbringelsessted kortvarigt, uanset om der iværksættes foranstaltninger efter § 76, stk. 3.

Dette gælder således alle unge, men for at tydeliggøre det, er der tilføjet et nyt stykke i lovforslagets § 1 nr. 6, der præciserer, at dette også gælder for unge anbragt efter lovforslagets regler. Ændringen er endvidere uddybet i lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.1.1 og i bemærkningerne til de enkelte bestemmelser, herunder lovforslagets § 1 nr. 6.

I forhold til forslaget om at give mulighed for opretholdt anbringelse efter den unges fyldte 23. år, så er intentionen med lovforslaget i en overgangsfase at støtte den unge i at få en blød og kontinuerlig overgang til voksentilværelsen. Det ønskes, at den unge i lighed med andre unge, trods den unges omfattende funktionsnedsættelse, får en voksentilværelse uden at være afhængig af sin familie eller plejefamilie. Endelig ønskes parallelitet til reglerne om efterværn, som ligeledes er henvendt til unge mellem 18 og 22 år. På den baggrund imødekommes ændringsforslaget ikke.

5. Opretholdt anbringelse indarbejdet i bestemmelserne om efterværn

FBU anfører, at både udsatte unge og unge med betydelig og varigt nedsat funktionsevne har behov for støtte ind i voksenlivet, for omsorg og forberedelse til næste boform. De anbefaler derfor at indarbejde nærværende lovforslag om opretholdt anbringelse mere integreret i reglerne om efterværn.

Kommentarer

Hvis unge med betydelig og varigt nedsat funktionsevne skal omfattes af reglerne om efterværn, vil det kræve en ændring af efterværnets formål om at bidrage til en god overgang til en selvstændig voksentilværelse med fokus på at understøtte den unges uddannelse og beskæftigelse samt øvrige relevante forhold som f.eks. anskaffelse af selvstændig bolig. Da fremtidsperspektiverne for de to målgrupper vurderes at være forskellige, ønsker ministeriet at have særskilte formål for indsatserne.

6. Mulighed for andre støtteformer for unge med funktionsnedsættelse

Børnerådet, Dansk Socialrådgiverforening, Gentofte Kommune og Socialpædagogerne anbefaler at udvide støttemulighederne for unge med funktionsnedsættelse til også at omfatte øvrige støtteordninger som f.eks. kontaktperson, udslusningsordning, mindre familielignende opholdssteder m.v., som unge efter efterværnsreglerne har adgang til. En større palet af muligheder for målgruppen vil samtidig øge muligheden for at matche tilbuddene til den unges konkrete behov.

LEV spørger særskilt til, hvorfor det ikke findes relevant med muligheden for en støtteperson til unge med funktionsnedsættelse.

Endelig fremhæver Gentofte Kommune, at de ser et lovgivningsmæssigt hul i forhold til unge anbragt i børne- og ungdomsinstitutioner samt opholdssteder, der pga. ventetid til et voksenbotilbud bliver midlertidigt boende på børne- og ungeinstitutionen eller opholdsstedet.

Kommentarer

Baggrunden for lovforslaget har været et ønske om at sikre muligheden for, at unge med betydelig og varigt nedsat funktionsevne i plejefamilie kan få en blød overgang til voksentilværelsen gennem familiær omsorg og støtte. Det bemærkes, at der findes andre former for støtte efter servicelovens voksenbestemmelser, der tilgodeser de særlige behov, målgruppen har, herunder f.eks. socialpædagogisk bistand, ledsagelse samt personlig og praktisk hjælp m.v.

I forhold til Gentofte Kommunes bemærkning om ventetider, bemærkes det, at opretholdelse af anbringelse samlet set skal vurderes at være den bedste løsning for den unge jf. de reviderede bemærkninger til lovforslagets § 1 nr. 6.

7. Opsættende virkning ved klage over afgørelser vedr. anbringelse

DH, Dansk Socialrådgiverforening, FBU, Landsforeningen LEV og Socialpædagogerne anfører, at klager over afgørelser om opretholdelse af en anbringelse i forbindelse med efterværn efter retssikkerhedslovens § 72, stk. 3, har opsættende virkning. De anbefaler også at lade denne regel gælde for afgørelser om opretholdelse af anbringelse i plejefamilie efter nærværende lovforslags regler for retssikkerhedsmæssigt at side stille de to grupper af unge.

Kommentarer

Ministeriet er enig i synspunkterne, og ændringen er blevet indføjet i lovforslagets § 2 nr. 5, de almindelige bemærkninger afsnit 2.1.1 og 2.1.2 samt bemærkningerne til denne bestemmelse, således at klager over afslag på opretholdelse af anbringelse efter nærværende lovforslags regler foreslås at få opsættende virkning.

8. Anbringelse i anden plejefamilie som den unge kender og er tryk ved

Selveje Danmark ønsker, at kommunen får mulighed for at tilbyde anbringelse i en anden plejefamilie, hvis den familie, den unge bor hos, ikke vurderes egnet til en fortsat anbringelse. De nævner, at det f.eks. vil kunne være relevant, hvis det er en anden familie, som den unge kender og er tryk ved.

Kommentarer

Det vurderes at være til gavn for den unge at give kommunalbestyrelsen mulighed for at tilbyde den unge anbringelse i en anden plejefamilie,

som den unge har en nær relation til og er tryk ved, såfremt den unges pågældende plejefamilie ikke vurderes egnet til at opretholde anbringelsen, og såfremt betingelserne for fortsat anbringelse er til stede. Det foreslås derfor som nyt punkt i lovforslagets § 1 nr. 7, at kommunalbestyrelsen gives hjemmel hertil. Ændringen er endvidere indføjet i lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.12. og bemærkningerne til lovforslagets § 1 nr. 7.

9. Værgens rolle

Med henvisning til praksis fra Ankestyrelsens principafgørelser (AFG 53-13 og AFG 020-07) rejser LEV tvivl om holdbarheden i lovforslagets angivelse af, at opretholdelse af anbringelse kan ske, så længe den unge eller den unges værge er indforstået hermed. I tilfælde, hvor den unge ikke vurderes at kunne give informeret samtykke, finder LEV, at magt-anvendelsesreglerne skal bringes i anvendelse, uanset om der er tale om en flytning i fysisk forstand.

Kommentarer

Magtanvendelsesreglerne – herunder særligt servicelovens § 129 om flytning uden samtykke – anvendes, når det er nødvendigt at flytte en borger til et særligt botilbud. Et særligt botilbud er et botilbud til varigt eller længerevarende ophold.

Efter den foreslåede § 76 a er der tale om, at den unge fortsætter sit ophold i en plejefamilie i alderen 18 til 22 år. Da plejefamilieophold pr. definition er midlertidigt, falder det uden for det langvarige eller varige ophold, der er omfattet af servicelovens § 129.

Ankestyrelsens principafgørelse 53-13 tager stilling til retstilstanden, når der er tale om, at pågældende skal optages i et botilbud til varigt ophold.

10. Opfølgning på brugen af opretholdt anbringelse

Socialpædagogerne foreslår, at der løbende bliver fulgt op på brugen af opretholdt anbringelse, og at der hvert år efter lovens ikrafttræden kommer til at foreligge en opgørelse herom.

Kommentarer

Ministeriet følger løbende udviklingen på området, og en særskilt årlig opgørelse herudover vurderes derfor ikke nødvendig.

11. Supervision og efteruddannelse

Selveje Danmark anfører, at der i afsnittet om supervision og efteruddannelse bør tilføjes, at det også omfatter efteruddannelse af plejefamilier, såfremt det vurderes at opretholdelse af anbringelse vil kunne blive relevant.

Børnerådet anfører, at de ønsker en yderligere præcisering af kvaliteten, hyppigheden og omfanget af efteruddannelsen og supervisionen, så der sikres ensartet og god kvalitet i familieplejen.

Kommentarer

Serviceovens § 142, stk. 4 og 5, der stiller krav om supervision og efteruddannelse af plejefamilier, skelner ikke mellem, efter hvilke bestemmelser plejefamilieanbringelsen er foretaget. Det betyder, at kravet efter de nugældende regler også vil komme til at omfatte opretholdt anbringelse efter lovforslagets § 76 a. For at tydeliggøre dette er det præciseret i lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.2.1.

Det skal desuden bemærkes, at der som opfølgning på L 206 inden 1. januar 2014 vil blive udsendt en ny bekendtgørelse om plejefamilier, som blandt andet indeholder bestemmelser om omfanget af efteruddannelse for plejefamilier.